

Висота в холці та крижах теличок першої групи склала 131,4 та 134,8 см. Вони переважали ровесниць другої групи на 2,5 та 2,7 см відповідно. За шириною, глибиною та обхватом грудей за лопатками тварини першої групи переважали телиць другої групи на 1,1, 3,0 та 1,1 см відповідно. Перевага за обхватом грудей за лопатками була вірогідною ($p < 0,05$).

За індексом довгоногості телиці першої групи переважали своїх ровесниць на 1,3 %. Індекс збитості тварин обох груп становив 111,8 %. За індексом костистості тварини другої групи переважали ровесниць першої групи на 0,5 %. Грудний індекс тварин другої групи становив 69,7 %, що більше на 1,5 % у порівнянні з ровесницями першої групи. Індекс перерослості теличок другої групи був вищим на 0,9 %, а глибокогрудості – на 0,4 % порівняно із тваринами першої групи. Достовірної різниці за індексами тілобудови між дослідними групами не виявлено.

Менші витрати кормів на 1 кг приросту живої маси були при вирощуванні теличок першої групи – 7,23 корм. од. У ровесниць другої групи витрати були вищими на 0,19 корм. од. Щодо витрат концентрованих кормів, вони також були нижчі при вирощуванні молодняку першої групи – на 0,06 корм. од. За приростом живої маси на 100 корм. од., телиці першої групи переважали своїх ровесниць другої групи на 0,35 кг.

В умовах ТОВ «АТЗТ Мирне» Кіцманського району Чернівецької області рекомендується вирощувати молодняк, отриманий від бугаїв лінії Чіфа. Телиці раніше досягають живої маси, яка необхідна для першого осіменіння та зменшуються затрати кормів на їх вирощування. Для удосконалення продуктивних та племінних якостей тварин української червоно-рябої молочної породи потрібно здійснювати їх комплексну оцінку. Для покращення продуктивності тварин української червоно-рябої молочної породи варто використовувати бугаїв-поліпшувачів.

УДК 631.22:636.2.082

РАЩУПКІНА Уляна, здобувачка вищої освіти II курсу спеціальності «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» Науковий керівник – **МИЛОСТИВИЙ Роман**, кандидат ветеринарних наук, доцент
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
м.Дніпро, Україна

ВПЛИВ ТЕПЛОВОГО СТРЕСУ НА МОЛОЧНИХ КОРІВ ТА СТРАТЕГІЇ ЙОГО ЗНИЖЕННЯ

Вступ. Сучасні зміни клімату спричиняють не лише підвищення глобальної температури, але й збільшення частоти та інтенсивності екстремальних погодних явищ, які значно впливають на добробут та продуктивність молочних корів [3, 4]. Високі надої супроводжується

інтенсивним обміном речовин і підвищеним рівнем теплопродукції, що може створювати додаткове навантаження на організм і призводити до стресу, який негативно впливає на їхнє здоров'я та продуктивність. Це зумовлює суттєві економічні втрати, пов'язані зі зниженням надоїв, втратами ваги, погіршенням якості продукції та збільшенням витрат на ветеринарне обслуговування [5]. Врахування чинників, що сприяють тепловому стресу, а також вивчення фізіологічних і поведінкових реакцій тварин, які проявляються під час цього стресу, дозволить своєчасно впровадити ефективні профілактичні заходи на фермах, що підвищить рентабельність та стійкість виробництва [1-2].

Мета роботи полягала у вивченні проявів теплового стресу у високопродуктивних тварин, його наслідків для здоров'я та продуктивності, а також розробці рекомендацій щодо зниження негативного впливу теплового стресу, на основі аналізу даних з наукових джерел.

Дослідження є частиною науково-дослідної роботи кафедри технології годівлі і розведення тварин Дніпровського ДАЕУ «Удосконалення продуктивних якостей сільськогосподарських тварин і птиці засобами годівлі та селекції при виробництві органічної продукції» (номер держреєстрації 0124U001457). Використані джерела включали наукові статті з вітчизняних і міжнародних баз даних, таких як Google Scholar, Web of Science та Scopus, що забезпечувало повне охоплення доступної літератури з даної теми.

Результати досліджень. Згідно з літературними даними, тепловий стрес є серйозним викликом для високопродуктивних тварин, особливо для молочних корів. Коли температура повітря перевищує певний поріг, процеси терморегуляції в організмі тварини стають менш ефективними, і внутрішня температура може досягати небезпечного рівня. В умовах високих температур тварини знижують споживання корму, що негативно позначається на енергетичному балансі організму та доступності поживних речовин. Це, в свою чергу, впливає на репродуктивну систему: зменшується фертильність, порушуються процеси фолікулогенезу та овогенезу, знижується секреція репродуктивних гормонів (наприклад, лютеїнізуючого гормону та естрогенів). У самців спостерігається зниження якості сперматозоїдів, що також впливає на загальний репродуктивний потенціал стада.

Фізіологічні зміни під впливом теплового стресу включають тахікардію (прискорене серцебиття), поліпноє (прискорене дихання), а також порушення водно-сольового балансу. Внаслідок дегідратації у крові збільшується концентрація електролітів, що впливає на кислотно-лужний баланс і може призвести до додаткових ускладнень, таких як метаболічний ацидоз. Поведінкові зміни проявляються у зниженні активності: тварини більше часу проводять у відпочинку, намагаються знайти прохолодні місця, уникають прямого сонячного проміння, а в деяких випадках можуть демонструвати агресію.

Стратегії зниження впливу теплового стресу передбачають різні методи. Однією з ефективних стратегій є модифікація раціону з додаванням захищених жирів, які забезпечують корів додатковими енергетичними ресурсами, не збільшуючи теплову продукцію під час травлення. Додавання антиоксидантів

сприяє зниженню оксидативного стресу, викликаного високими температурами, що позитивно впливає на загальний стан тварин.

Таким чином, тепловий стрес є суттєвою проблемою для високопродуктивних тваринництва, особливо для молочних корів, і вимагає комплексного підходу до її вирішення. Застосування профілактичних заходів з управління мікрокліматом, покращення раціонів та забезпечення тварин комфортними умовами може значно зменшити негативні наслідки теплового стресу, покращити продуктивність та репродуктивну функцію тварин, а також знизити економічні втрати.

Література

1. Mylostyvyi R., Vysokos M.P., Timoshenko V., Muzyka A., Vtoryi V., Vtoryi S., Chernenko O., Izhboldina O., Khmeleva O., Hoffmann G. Features of the formation and monitoring of the microclimate in non-insulated barns: unresolved issues. *Theoretical and Applied Veterinary Medicine*. 2020. Vol. 8, no. 2. P. 73–85.

2. Mylostyvyi R.V., Chernenko O.M., Izhboldina O.O., Puhach A.M., Orishchuk O.S., Khmeleva O.V. Ecological substantiation of the normalization of the state of the air environment in the uninsulated barn in the hot period. *Ukrainian Journal of Ecology*. 2019. Vol. 9, no. 3. P. 84–91.

3. Skliarov P., Kornienko V., Midyk S., Mylostyvyi R. Impaired Reproductive Performance of Dairy Cows under Heat Stress. *Agriculturae Conspectus Scientificus*. 2022. Vol. 87, no. 2. P. 85–92.

4. Vasilenko T., Milostiviy R., Kalinichenko A., Milostiva D. Heat stress in dairy cows in the central part of Ukraine and its economic consequences. *Social and economic aspects of sustainable development of regions: monograph*. Opole: Publishing House WSZiA, 2018. P. 128-135.

5. Vasilenko T., Milostiviy R., Kalinichenko O., Gutsulyak G., Sazykina E. Influence of high temperature on dairy productivity of Ukrainian Schwyz. *Scientific Messenger of LNU of Veterinary Medicine and Biotechnologies. Series: Veterinary Sciences*. 2018. Vol. 20, no. 83. P. 97-101.

УДК 636.2.034.082.112

РУТКОВСЬКА Юлія, здобувач II курсу магістратури спеціальності
«Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Науковий керівник – **ДИМЧУК Анатолій**, кандидат с.-г. наук, доцент кафедри
технології виробництва і переробки продукції тваринництва

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

м.Кам'янець-Подільський, Україна

ВПЛИВ ВІДТВОРНОЇ ЗДАТНОСТІ КОРІВ ГОЛШТИНСЬКОЇ ПОРОДИ НА ЇХ МОЛОЧНУ ПРОДУКТИВНІСТЬ

Утримання і використання худоби неможливе без застосування сучасної техніки й технологій. Технологія охоплює вибір найефективнішого способу